

Neden Kadınların “Nafaka Hakkına Dokunmayın” Diyoruz

Son zamanlarda nafaka hakkı üzerine yapılan tartışmaların yanlış ya da eksik bilgiler içerdiğini ve kadınlardan yana bir bakış açısından tamamen uzak olduğunu görüyoruz. Yapılan tartışmalarda kullanılan söylemler bizlere bu tartışmaların ardında kadınların bağımsız hayat kurabilmelerini, şiddetten uzak hayat kurmalarını engellemeye çalışan bir yaklaşım olduğunu gösteriyor. Bu nedenle ev içi şiddet biçimlerine maruz kalan kadınlarla kurduğumuz dayanışmadan edindiğimiz nafaka deneyimlerini, nafakanın şiddet ve toplumsal cinsiyet eşitsizliği ile ilişkisine dikkat çekerek paylaşmaya karar verdik.

Erkek şiddetine maruz kalan kadınların şiddetten uzaklaşabilmelerinin önünde pek çok engel bulunduğu dayandırdığımız kadınların deneyimleri aracılığıyla tanıklık ediyoruz. 2018 faaliyet raporumuzda da paylaştığımız üzere kadınlar en çok evlilik içinde ve kocalarından şiddet görüyorlar. Kadınların şiddetten uzaklaşmaya karar vermesinin önünü kesen kişisel (şiddet biter umudu, korku, utanç, suçluluk), çocuklarla ilgili (çocuğun elinden alınacağı korkusu, tek başına bakamayacağını düşünme, çocuğa zarar geleceği tehdidi) ve toplumsal (boşanmış kadınlara dair toplumsal yargılar, aile ve arkadaşların destek olmaması, kurum desteği alamamak) nedenlerin yanı sıra ciddi ekonomik engeller bulunuyor. Ücretli bir işte çalışmıyor olmak, çalışıyorsa da kendisini ve varsa çocuğunu geçindirecek kadar kazanmıyor olmak kadınları şiddet gördükleri evlilikleri devam ettirmeye mecbur kılıyor. TÜİK 2018 verilerine göre kadınların işgücüne katılım oranları %34,2 istihdam oranı ise %29,4. Bu oranların erkekler için nasıl olduğuna bakmak fiili eşitsizliği ortaya çıkarıyor: işgücü katılım oranı %72,7, istihdam oranı ise %65,7. İşgücüne dahil olmayan 15 yaş üstü kadın nüfus yaklaşık 20 milyon. Bu kadınların 11 milyonu iş gücüne dahil olmamasının nedenini ev işleri ile açıklıyor. Kadınları ev işleri ve çocuk, yaşlı ve hasta bakımından sorumlu olarak gören yaygın toplumsal kanaatler nedeniyle bu işler hane halkı tarafından eşit paylaşılmıyor. Ayrıca kadınların ev içi ve bakım emeği görmezden gelinerek değersizleştiriliyor. Bunun yanı sıra evlilik süresince ya da öncesinde kadınların örgün eğitime ve hatta meslek kurslarına dahi erişimleri engellenerek bir meslek edinmelerine, uzmanlaşmalarına engel olunuyor. Bu engellenmenin arkasında kadınları kamusal alandan uzaklaştırmak isteyen ve asıl görevlerinin ev içi bakım ve emek vermek olduğunu düşünen anlayış yatıyor. Kadınlar, çalışma hayatına girmelerinin önünde pek çok engel olduğu için çalışmıyor, çalışsalar dahi hayatlarını idame ettirebilecekleri gelire erişemiyorlar. Kocaları tarafından çalışmasına izin verilmediği ya da ev ve çocuk bakımını üstlenmek zorunda kaldıkları için yıllarca istihdama dâhil olamıyorlar.

Evlendiğinde çalışmakta olan kadınlar çocuk sahibi olduktan sonra genellikle çalışmamaya başlıyorlar. Yeni doğan kreşlerinin bulunmaması, ücretsiz ve veya düşük ücretli ulaşılabilir kreşlerin eksikliği ve ayrıca baba da üstlenmediği için çocuk bakımı kadının üzerine kalıyor. Eğer ailedeki bir başka kadından destek alınamıyorsa, geriye tek çözüm bakıcı tutmak kalıyor. Kadınların erkeklere göre daha az ücret alıyor olması, çoğu zaman kadınların kazandıkları ücretin önemli bir miktarını bakıcıya vermeleri anlamına geliyor. Bu nedenle kadınlar çalışmayıp çocuklarına bakmayı tercih etmek zorunda kalıyorlar. Erkeklerin ise kariyerlerinde böyle bir tercih yapmalarının söz konusu dahi olmadığını görüyoruz.

Yukarıda sayılan sebeplerden ötürü yıllarda çalışmamış ya da çalışmaya ara vermek zorunda kalmış kadınlar kocalarına ekonomik olarak bağımlı hale geliyorlar. Mor Çatı'ya başvuran kadınlardan edindiğimiz bilgiler bize ekonomik bağımlılığın erkekler tarafından bir şiddet aracı olarak kullanıldığını gösteriyor. Kadınlara az para bırakmak, ihtiyaçlarına para ayırmamak, ev alışverişi için az para bırakıp ev ihtiyaçlarının tümünü karşılamasını istemek gibi ekonomik şiddet biçimlerine maruz bırakıyorlar. Kadınların ekonomik bağımlılık nedeniyle boşanma kararı alması çok zor oluyor. Yine de bu kararı alabildilerse de yeni bir hayat kurmalarını önleyen pek çok engel karşılıyor. Kadınların belli bir yaşa geldikten sonra hem yaşlarından hem de deneyimsiz olmalarından ötürü iş bulması neredeyse imkânsız hale geliyor. Yıllarca ev içi emek vermiş, bazen aile işlerinde/şirketlerine hiçbir ücret almaksızın çalışmış kadınlar boşandıktan sonra ancak çok düşük ücretli, güvencesiz işler bulabiliyorlar. Üstelik kadınlar çoğunlukla şiddetin izlerini taşıyan pek çok ruhsal ve bedensel hastalıktan ötürü yaşamlarına hiç şiddete maruz kalmamış gibi kaldıkları yerden devam edemiyorlar. Sürekli “sen gidemezsin, çalışamazsın, kendine bakamazsın, yeniden evlenemezsin” diye aşağılandıkları, küçümsedikleri, özgüvenleri zedelendiği veya toplumsal hayattan tecrit edildikleri için çalışabileceklerine, kendilerine bir hayat kurabileceklerine dair hiçbir inançları olmadığına tanıklık ediyoruz. Ruhsal olarak depresyonun etkilerinden iş arayabilecek gücü bile zor bulurken, hiç çalışma deneyimi olmadığından birden beden gücü gerektiren yorucu işlerde çalışmak zorunda kalıyorlar. Evlilikleri süresince kemik kırıklarına veya iç organlara zarar verecek türden darbelere, kesici veya sert cisimlerle bedende travmatik darbelere maruz kalan kadınların böyle ağır işlerde çalışması her zaman mümkün olmuyor. Çalışma saatleri ile uyumlu, ücretsiz ve erişilebilir kreşlerin yokluğu da kadınların çalışması önündeki en büyük engellerden biri.

Türk Medeni Kanunu'nun 175. Maddesine göre “Boşanma yüzünden yoksulluğa düşecek taraf, kusuru daha ağır olmamak koşuluyla geçimi için diğer taraftan malî gücü oranında

süresiz olarak nafaka isteyebilir. Nafaka yükümlüsünün kusuru aranmaz.” Nafaka sadece kadınlara değil ekonomik gücü daha düşük olan erkeklere de bağlanabilir. Uygulamada genellikle nafaka alan tarafın kadın olmasının nedeni toplumsal cinsiyet eşitsizliğinde aranmalıdır. Kadınların erkeklerle eşit eğitim ve istihdam olanaklarına ve eşit maaşa erişiminin olmaması onları ekonomik olarak dezavantajlı kılmaktadır. Bu sebeple nafaka hakkından genellikle kadınlar yararlanmaktadır. Fakat Tarafların malî durumlarının değişmesi hâllerde nafaka miktarının artırılması veya azaltılmasına karar verilebilir. Buna ek olarak, kadının iş bulması, yoksulluk durumunun ortadan kalkması durumunda ya da yeniden evlenmesi ile nafaka kaldırılabilir.

Mor Çatı’yı arayan kadınların çoğu ya evden çıkma aşamasında ya da boşanma sürecinde destek arıyorlar. Kadınlar pek çok maddi zorluğa ve tehdide göğüs gererek boşanma davası açıyor ve haklarını talep ediyorlar. Fakat bu noktada uzun süren boşanma davaları kadınları şiddet uygulayandan sürekli kaçmak veya gizlenmek zorunda bırakıyor, düzenli ve istikrarlı bir hayat kurmalarını engelliyor. Mor Çatı’ya gelen başvuruların pek çoğunda boşanma sürecindeyken kocanın kadının işverenini veya ev sahibini sürekli arayıp, tehdit ederek kadının evini ve işini kaybetmesine neden olmaktadır. Bu süreçte kadın sürekli yeniden bir düzen kurmak zorunda kalmakta, geçimini sağlamak zorlanmaktadır. Çoğunlukla 5 yıl süren davalar sonunda nafaka hakkını alarak boşanabilen kadınlar ise nafakalarını alamadıklarını paylaşmaktadır. Ayrılık sürecinde kadınlar boşanma kararından vazgeçsin diye kadınların kendisini, çocuğunu veya yakınına öldürmekle tehdit eden resmi nikahlı kocalar ya kadınların şiddete uğradıkları evliliğe ses çıkarmadan, itaat ederek devam etmelerini ya da boşanma aşamasında hiçbir şey talep etmemelerini istemektedir. Yani pek çok şiddete maruz kalan kadın nafaka veya tazminat gibi haklarından vazgeçmeye zorlanmaktadır. Kadınlar da bir an önce canını kurtarmak için bu haklarından vazgeçmeyi göze almaktadır. Bunun sonucunda çalışma imkanı olmayan kadınlar çocuklarıyla birlikte hiçbir maddi kaynak olmaksızın yaşamak zorunda kalmaktadırlar.

Nafaka miktarı, Türk Medeni Kanunu’nun 175. Maddesi uyarınca nafaka yükümlüsünün mali gücü oranında belirlenir. Kadınların deneyimleri bize gösteriyor ki çoğunluğu yaklaşık aylık 300 TL yoksulluk nafakası almaktadır. Nafaka miktarı standart olmayıp hakim tarafından belirlendiğinden kadınları yoksulluktan kurtaracak ya da çocukların bakımını karşılayacak nafakalar bağlanmamaktadır. Türkiye’de açlık sınırının 2.029 TL olduğu düşünüldüğünde kadınların çalışmak yerine ömür boyu nafaka almayı tercih ettiği ya da kadınların nafaka alabilmek için 1 hafta evli kalıp boşandığı gibi argümanlar akıl dışı kalıyor.

Tüm bu sebeplerin yanı sıra, Türkiye gibi boşanmanın kadınları toplumsal baskıya daha açık hale getirdiği erkek egemen bir toplumda bir kadının boşanma kararı alması kolay olmamaktadır. Kadınlar aile birliğinin devam ettirmek için maruz kaldıkları şiddete, her türlü geçimsizliğe ve mutsuzluğa rağmen evliliklerine devam ediyorlar. Nafaka miktarlarının düşüklüğü veya nafakaların ödenmemesi de göz önüne alındığında bir kadının nafaka için evlenip boşandığını iddia etmek hiç gerçekçi değildir. Aksine boşanmış kadınlar kendilerini savunmasız ve güvencesiz hissetmektedirler. 50 yaşında olan bir başvuran, ilk eşinden şiddet gördüğünü, eşi hapse girince boşanabildiğini ifade etmiştir. Sonrasında “yalnız kadına laf ederler”, “ortada kalmayayım” diyerek ikinci evliliğini yaptığını söyleyen başvuran, önceki eşinden olan çocukları için iştirak nafakası alamadığını paylaşmıştır.

Nafaka bağlanmış pek çok kadının nafakasını tahsil etmekte zorluk yaşadığını gözlemliyoruz. Bu nedenle hem maddi yardım talep etmek hem de nafakalarını tahsil edebilmek için Mor Çatı’yı arayarak hukuki bilgi istemektedirler. İcra bildirimi yapılacak adres olmaması gibi yollarla erkekler nafaka ödemekten kaçmakta, nafakayı ödemeyerek, geciktirerek ya da kadını istemek/yalvarmak zorunda bırakarak şiddet uygulamaya devam etmektedirler. İki çocuğuna 400 TL iştirak nafakası bağlandığını paylaşan bir kadın eski kocanın bu nafakayı yalvartarak ve geç verdiğini ayrıca çocukları almakla tehdit ettiğini paylaşmıştır. 2016'da anlaşmalı boşandıklarını söyleyen bir başka kadın, eski kocasının “ev ve arabayı bana bırak, ben de nafaka vereyim” dediğini ama buna rağmen nafakayı ödemediğini paylaşmıştır. Kadın da adam da ikinci evliliğini yapmıştır.

Bir başka kadın ise kocasının kendisini aldattığını ve aldattığı kadınla yaşamaya başladığını, anlaşmalı boşandığını, bunun sonucunda da 6 yaşındaki çocuğunun velayetinin kendisine verildiğini ve çok nadir olarak görülen bir miktarda (1500 TL çocuğa, 500 TL de kendisine) nafaka bağlandığını ifade etmiştir. Ancak nafakanın ödenmesi ile ilgili tebligatın eski koca tarafından alınmaması nedeniyle icra takibini başlatamadığını paylaşmıştır. Kadın kirasını ödeyemediğinden ne yapabileceği ile ilgili bilgi almak için Mor Çatı’yı aramıştır. Tüm bu yaşananların kadın üzerindeki etkisi “hiçbir şey düşünemiyorum”, “özgüvenim de kalmadı” şeklinde ifade edilmiştir. Ekonomik olarak sıkıntıda olduğu için arayan bir diğer kadın ise 4 yıl önce boşandığını; evliliğinde şiddet gördüğünü ve canını kurtarmak için nafakadan vazgeçtiğini ifade etmiştir.

Bir kadın ise eski eşinin ve onun kardeşinin kendisine baskı uygulayarak ve fiziksel şiddette bulunarak "boşanacaksın, tazminat almayacaksın" dediğini ifade etmiştir. Birkaç kere

boynuna sarılarak boğmaya çalıştığını söyleyen kadın istemeyerek eşinden boşanmak zorunda kaldığını paylaşmıştır. Şu anda diyabet hastası olduğundan çalışmakta zorlandığını söyleyen kadın, ayda 900 TL kendisine 200 TL ise çocuğuna nafaka bağlandığını ama eski kocanın nafakayı sürekli aksattığını ve kadını sürekli "nafaka vermeyeceğim" diyerek tehdit ettiğini belirtmiştir. Bir başka kadın ise kocasının 4 kez evlendiğini (kendisi dördüncü karısı oluyor), 3 yaşında kızları olduğunu ve boşanmak istediğini belirtmiştir. Fakat kocası sigortasız çalıştığından kadına nafaka vermeyeceğini söylemiştir. Bir başka kadının kocası ise “sana asla nafaka vermem, benden para alamazsın. Gerekirse işten çıkar sana nafaka vermem” ifadelerinde bulunmuştur.

Nafaka miktarının nafaka yükümlüsünün mali gücü oranında belirleniyor olması nedeniyle eşi yoksul olan taraf boşanma sonrası yoksulluk nafakası alamaz. Yani boşanırken iki tarafın da yoksul olması durumunda kadınlara nafaka bağlanmamaktadır. Düzenli gelire sahip, yeniden evlenmiş, mesleği olup çalışmamayı tercih eden ya da devlet tarafından yeterli miktarda sosyal yardım alan kişiler de zaten hali hazırda kanunlara göre nafaka alamamaktadır.

Bir kadın, boşanma davası sonucunda kendisine 1500 TL nafaka bağlandığını, bunun sonucunda eski kocasının kendisini sigortasız göstererek, aynı işte çalıştığı halde çalışmadığını iddia ettiğini ve nafakanın kaldırılmasını talep ettiğini belirtmiştir. Nafaka ödemekle yükümlü olan erkeklerin gelirlerini asgari ücretten göstermek, kayıt dışı çalışmak ve malvarlıklarını başkasının üzerine yapmak gibi yöntemler uygulayarak verilen nafaka miktarını en aza indirdikleri, nafaka ödemedikleri sıklıkla görülmektedir. Verilen nafaka miktarları ise kadınları yoksulluktan kurtaracak ya da çocukların bakımını karşılayacak düzeyde değildir. Nafkasını düzenli alamayan kadınların hepsi icra takibi yoluna başvurmamakta, başvuranlar ise erkeğin ikametgahını değiştirmesi, tebligatı almaması gibi nedenlerle sonuç alamamaktadırlar. Ayrıca nafakanın kadın tarafından bir talepte bulunulmadan enflasyon oranında yükseltilmemesi de bir diğer sorundur. Bizimle paylaşılan bütün bu bilgiler erkeklerin mağduriyet yaşamadıklarını, aksine son derece planlı ve kasıtlı bir şekilde kadınların haklarını gasp ettiğini gösteriyor.

Son zamanlarda yapılan nafaka tartışmalarında iştirak nafakasının da kaldırılması gündeme gelmektedir. İştirak nafakası, bir ebeveynin velayete sahip olan diğer ebeveyne yetişkin olmayan çocuklarının bakım masraflarını eşit bir şekilde üstlenebilmek için ödediği nafakadır. İştirak nafakasının kaldırılması bakım masraflarının velayete sahip olan ebeveynin, yani çoğunlukla kadınların üstüne yıkılması anlamına gelecektir. Bu durum erkeklerin çocuk

bakımına ne maddi ne de manevi katkı sunmaması anlamına gelir. Bir çocuğun bakım ve eğitim masraflarının ebeveynlerin ortak sorumluluğu olduğu düşünülürken, iştirak nafakasının kaldırılması erkeklerin, evlilik içerisinde de pek çok şekilde olduğu gibi, çocuk yetiştirme sorumluluğunu reddetmesi ve çocuk ihmali anlamına gelmektedir. Mor Çatı'ya başvuran bir kadın kocasının çocuğun velayetini almakta ısrar ettiğini, velayeti alsa dahi çocuğu yine de kendisine vereceği konusunda söz verdiğini paylaşmıştır. Evlilik süresince eve ve çocuğun bakımına dair hiçbir sorumluluk almayan, eve para bırakmayan baba, çocuğun velayetini alarak iştirak nafakası yükümlülüğünü açıkça üstünden atmaya çalışmıştır. Bir başka kadın ise boşandığını, iki çocuğu için 800 TL nafaka aldığını ifade etmiştir. Çocuklarının burs kazandığını ve babasının emekli maaşını aldığını söyleyen kadın tüm bu gelirlere rağmen geçimlerini sağlayamadığı için iş bulma talebiyle Mor Çatı'yı aramıştır. Söylenildiği gibi nafaka miktarları kadınların geçimlerini sağlayacak miktarlarda değildir ve kadınların evde oturmasını teşvik etmekten çok uzaktadır.

Bir kadın 2 yıl önce ayrılmış ve 3 yaşındaki çocuğuyla birlikte ailesinin yanında gitmiştir. Ailesi tarafından çok ciddi psikolojik şiddet gören kadın çalışmak istediğini fakat ailesiyle yaşadığı için devletten kreş desteği alamadığını ifade etmiştir. Anlaşmalı boşanma sonucunda ne kadına ne de çocuğa nafaka bağlanmamıştır. Eski kocasının ekonomik durumu iyi olmasına rağmen kendisini iflas etmiş ve sigortasız göstermiştir. Ailenin psikolojik şiddetinden ötürü devlet sığınağına giden kadın, çocuk ağladığında kızıldığı ve dışarıya çıkmalarına izin verilmediği için 1 ay kalıp çıkmak zorunda kalmıştır.

Öğrencisi babasından şiddet gören bir öğretmen ise çocuğun ve annenin şiddet gördüğünü, babanın çalışmadığını, kadının çalışarak eve dair sorumluluk aldığını dile getirmiştir. Daha sonra kadın boşanmak istediğinden avukat ihtiyacı nedeniyle Mor Çatı'ya başvurmuştur. Kadın kocasının 'çocukları alıp kaçırırım' tehditleriyle kadını boşanmaktan vazgeçirmeye çalıştığını paylaşmıştır. Kadının tek isteği ise boşanıp çocuklarını almak, çalışıp çocuklarına bakmaktır. Kocasından evlendiklerinden bu yana aşağılanmaya ve baskıya maruz kalan kadın, kocasının sürekli internetteki başka kadın fotoğraflarını gösterip, karşılaştırma yaparak 'sen de kadın mısın, bir bunlara bak bir kendine bak' gibi laflarla aşağılanmasına maruz kalmıştır. Kadının ayrıl o zaman demesine karşılık ise "çocuklar büyür, ancak belki o zaman" diye cevap vermiştir. "Ben sana nafaka vermem" diyen kocanın çalışma konusunda da "çalışmak zorunda mıyım, enayi miyim ben" dediği paylaşılmıştır. Kadına "ben seni öldürürüm ama senin yüzünden başıma bir şey gelmesin diye yapmıyorum" dediği aktarılmıştır. Kadının haberi olmadan kaymakamlığa başvuran adam, ekonomik destek alıp

kadın ve çocuklardan saklamış, sadece kendisi harcamıştır. Kaymakamlığa başvurusunu her 45 günde bir yenilemiştir. Kadın ise bu bilgiyi yolda karşılaştığı mahallenin muhtarından edinmiştir. Bu paylaşım bize kocanın bilinçli ve kasıtlı bir şekilde aile birliğinin gerektirdiği sorumlulukları yerine getirmediğini ve bütün davranışları kontrollü bir şekilde gerçekleştirdiğini göstermektedir.

Ekonomik şiddete maruz kalan bir diğer kadın ise evlendikten sonra kocasının kadın adına kredi çektiğini, kadını işten çıkararak tazminat almaya zorladığını ifade etmiştir. Kocasının kadının getirdiği parayı da beğenmeyip kadını kapı dışarı etmiş, sonrasında ise “anlaşmalı boşanalım ama nafaka isteme benim istediğim protokol olsun” teklifinde bulunmuştur.

Bir başka kadın babası tarafından zorla evlendirilmiş, evliliğin ikinci haftasında şiddete maruz kalmıştır. Hortum, sopa ve kemer gibi cisimlerle şiddet uygulayan koca, doğumun 40. gününde de tekrar şiddet uygulayınca kadın çareyi ailesine gitmekte bulmuştur. Fakat ailesi tarafından geri gönderilen kadın, ilişkiden çıkmasını diye koca tarafından tecavüz edilerek yeniden hamile bırakılmıştır. Kemiklerinde kırıklara neden olan fiziksel şiddet sonucunda kadın şikayetçi olmuştur. 6284 Sayılı Kanun kapsamında 3 ay uzaklaştırma verilen koca 3 ay bitince geri gelmiştir. Döndükten iki ay sonra evden gitmiş ve ayrı yaşamaya başlamışlardır. Koca, nafaka bağlanmış olmasına rağmen ödemediği gibi kadının yakınında oturup, çocukların ve karısını aşağılamaya, şiddet uygulamaya devam etmektedir. Kazandığı parayla aldığı mal varlığını kardeşinin üstüne, iş yerini de bir tanıdığının üstüne yapmıştır. Boşanma ertelenmiş, kadın her ayrılmak istediğinde aile engel olmuş, annesi ölüm döşeğinde dahi "boşanmayacaksın" demiştir. Kadın kocasının uyguladığı psikolojik şiddet nedeni ile tekrar uzaklaştırma kararı talep etmiş ve 3 aylık almıştır. Bu arada boşanması ertelenmiştir. Ayrıca kocası kadını evlilikleri süresince 100 bin TL'ye yakın borca sokarak kadının baş etmekte zorlandığı bir baskıya sokmuştur.

Bir başka kadın, 1 sene önce evlendiğini, şiddete maruz kaldığı için boşandığını ifade etmiştir. Kadın boşanmak istediğini söylediğinde kocası tarafından darp edilmiştir. Koca, darp suçundan ötürü şikayet etmesin diye kadına tazminat vermeyi ve anlaşmalı boşanmayı kabul etmiştir. Çocukları olmadığını söyleyen kadın hakkı olmasına rağmen nafaka talep etmediğini, eski kocasıyla hiçbir bağı kalsın istemediğini dile getirmiştir.

Nafakanın kaldırılmasını talep edenler toplumsal cinsiyet eşitliği sıralamasında 144 ülke arasında 131. sırada olan Türkiye'yi, hem toplumsal cinsiyet eşitliği hem refah seviyesi çok daha yüksek olan ülkelerle karşılaştırarak Türkiye'deki kadınların o ülkelerdeki kadınlardan

daha katmerli eşitsizliğe muhatap oldukları gerçeğini göz ardı ediyorlar. Aynı zamanda mevcut nafaka uygulamaları ile ilgili çarpıtılmış ve gerçek olmayan bilgiler vererek yanlış algı yaratmaya çalışıyorlar. Nafakanın kaldırılması talebi aslında kadınları daha da yoksullaştırma talebidir. Hali hazırda ekonomik sebeplerle zaten boşanmakta güçlük çeken kadınların boşanma talebini tümenden ortadan kaldırmayı hedefler.

Tartışmaların odağında olan bir başka konunun ise nafakada kusur aranması olduğunu görüyoruz. Mevcut durumda nafaka alacak tarafın kusurunun diğer taraftan daha fazla olmaması şartı aranmaktadır. Yapılmak istenen değişiklik ile eşit kusur bulunması halinde nafaka verilmemesi ve süre ve miktar belirlenmesinde kusurun göz önüne alınması hedefleniyor. Kusurun belirlenmesi hakimin takdirinde olduğundan böyle bir değişiklik yapılması halinde cinsiyetçi önyargılar ile karar verilmesi muhtemel olacak. Kadın cinayetleri davalarında kadınların ev işlerini yapmamalarının ceza indirimine neden olan haksız tahrik kapsamında değerlendirildiğini görüyoruz. Ev işi ve çocuk bakımını kadınların işi olarak gören bu cinsiyetçi anlayışın kusur değerlendirilmesinin kadınlardan yana olacağına dair haklı kuşku duyuyoruz. Her mahkemededen farklı sonuçlar çıkması ve nafaka hak eden taraf için mağduriyet yaratılması olası gözükmektedir.

İçinde yaşadığımız toplumsal koşulları şekillendiren kadın erkek eşitsizliği kadınları pek çok açıdan güçsüzleştirmektedir. Nafaka konusunda yapılması gereken; toplumsal cinsiyet eşitsizliğini önleyen ve telafi eden çalışmalar yapmaktır. Devlet politikalarının kadınların istihdama katılımı, sosyal desteklere erişimi, eğitimden eşit bir şekilde yararlanmaları, kreşlerin yaygınlaştırılması ve iş saatleriyle uyumlu hale getirilmesi yönünde düzenlenmesi sorunun esas kaynağını gören çözümler olacaktır. Bunun yanı sıra kadınların nafaka konusunda karşılaştıkları sorunlar üzerine çalışmalar yapılmalı ve mağduriyetleri telafi edilmelidir. Nafaka süresi ve kusur konusunda mevcut yasa değiştirilmemelidir. Hukuki süreçler sonunda nafaka yükümlülüğünün yerine getirilmesine ilişkin güçlükler tespit edilmeli ve buna ilişkin çözümler üretilmelidir. Nafaka alamayan kadınların mağduriyetlerini giderici ara formüller bulunmalı, kadınların ve çocukların yoksulluğa düşmelerinin önü kesilmelidir.